

INTERNATIONALE HANDEL EN LOGISTIEK MONITOR

Juli 2023

WERELDHANDEL

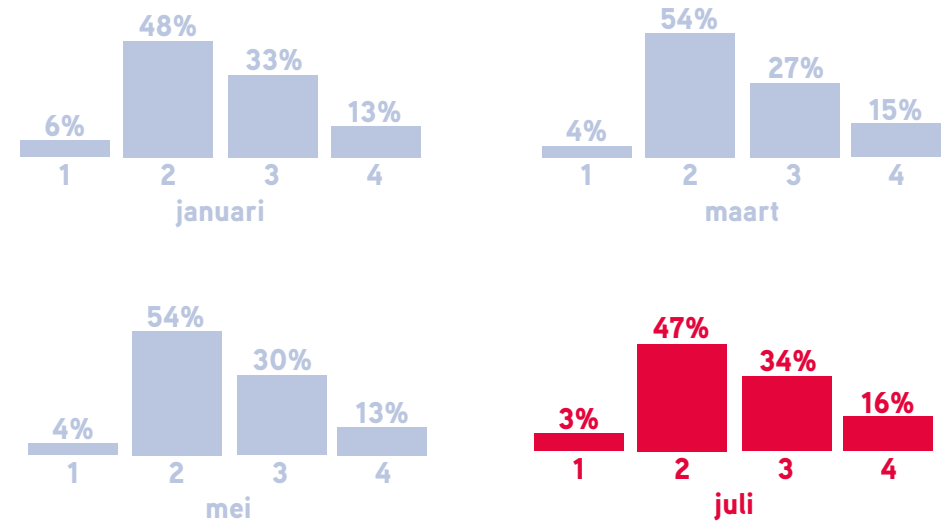
Ontwikkeling wereldhandel voor het bedrijf in de afgelopen maand

(basis: allen)

- 1 Makkelijker
- 2 Onveranderd
- 3 Moeilijker
- 4 Geen opgave

Problemen wereldhandel gelijk in 2023

34% van de ondervraagde bedrijven geeft aan dat de wereldhandel voor hun bedrijf moeilijker verloopt dan een jaar geleden. Een jaar geleden lag dat hoger en sindsdien is het aandeel geleidelijk gedaald naar het niveau van januari 2023 en sindsdien niet wezenlijk veranderd.

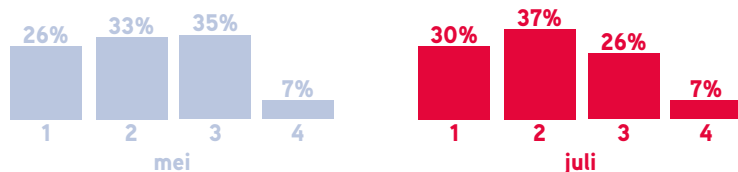

BEDRIJFSECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

Omzetontwikkeling ten opzichte van een jaar geleden

(basis: allen)

- 1 Beter
- 2 Onveranderd
- 3 Slechter
- 4 Geen opgave

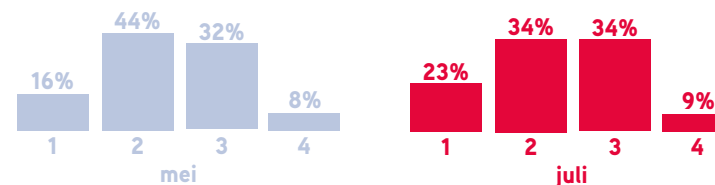
Omzetontwikkeling op niveau januari en maart 2023

Drie op de tien bedrijven geven aan dat de omzet beter is dan een jaar geleden. Dat verschilt niet noemenswaardig van de vorige meting, maar ligt wel duidelijk lager ten opzichte van een jaar geleden. Voor circa een kwart is de omzetontwikkeling slechter ten opzichte van een jaar geleden en dat aandeel lag de vorige meting hoger en komt daarmee weer op het niveau van de meting van september 2022 tot en met maart 2023. Per saldo (4%) zijn er iets meer bedrijven met een positieve dan een negatieve omzetontwikkeling.

Winstontwikkeling ten opzichte van een jaar geleden

(basis: allen)

- 1 Beter
- 2 Onveranderd
- 3 Slechter
- 4 Geen opgave

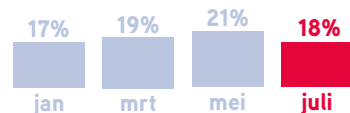

Winstontwikkeling gelijk aan jaar geleden

Circa een kwart van de ondervraagde bedrijven geeft aan dat de winst van het bedrijf ten opzichte van vorig jaar is gestegen, maar bij circa een derde is de winst slechter dan een jaar geleden waardoor per saldo het aandeel bedrijven met positieve winstontwikkeling negatief is (-11%). Daarmee is de winstontwikkeling per saldo niet wezenlijk anders dan een jaar geleden en niet wezenlijk anders ten opzichte van de vorige meting. Wel zien we dat het aandeel dat aangeeft dat de winst onveranderd is, is gedaald in vergelijking met de vorige meting.

Gemiddelde omzetstijging ten opzichte van een jaar geleden

(basis: omzet is beter dan een jaar geleden)

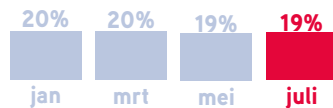

Gemiddelde omzetstijging gelijk

De 30% bedrijven die aangaven dat de omzet was gestegen ten opzichte van vorig jaar geven gemiddeld aan dat de omzet met 18% is gestegen, wat niet noemenswaardig verschilt van de vorige meting en gelijk is aan vorig jaar.

Gemiddelde omzetzijging ten opzichte van een jaar geleden

(basis: omzet is slechter dan een jaar geleden)

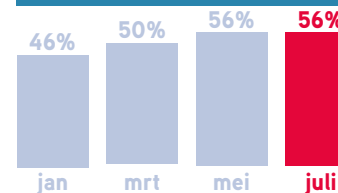

Gemiddelde omzetzijging jaar geleden iets hoger

De 26% bedrijven die aangaven dat de omzet slechter is dan een jaar geleden, geven gemiddeld aan dat het daarbij om een omzetzijging gaat van 19%. Vanaf september 2022 is dat niet meer noemenswaardig anders. Een jaar geleden lag de gemiddelde omzetzijging iets hoger.

Gemiddelde winststijging ten opzichte van een jaar geleden

(basis: winstgevendheid is beter dan een jaar geleden)

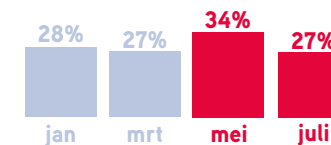

Gemiddelde winststijging hoger dan een jaar geleden

De 23% bedrijven die aangaven dat de winst was gestegen ten opzichte van een jaar geleden geven gemiddeld aan dat het daarbij om een winststijging van 56% gaat, wat gelijk is aan de vorige meting en ook niet significant verschilt van de meting in maart 2023. Alle maanden daarvoor lag de gemiddelde winststijging wel lager.

Gemiddelde winstdaling ten opzichte van een jaar geleden

(basis: winstgevendheid is slechter dan een jaar geleden)

Gemiddelde winstdaling lager

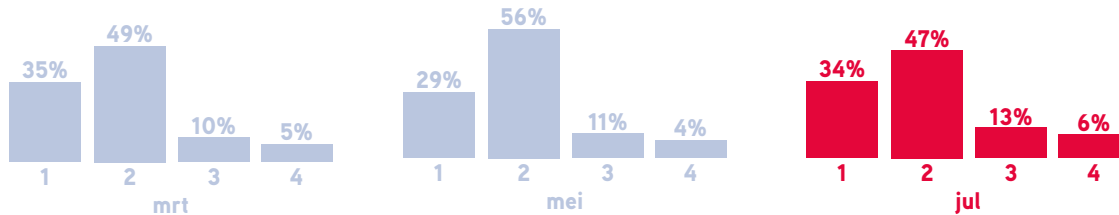
De 34% bedrijven die aangaven dat de winst was gedaald ten opzichte van een jaar geleden geven gemiddeld aan dat het daarbij gaat om een winstdaling van 27%, wat lager is dan we in mei zagen en gelijk is aan de drie metingen daarvoor. Ten opzichte van een jaar geleden ligt de gemiddelde winstdaling ook lager.

VERSTORINGEN 1/2

Momenteel sprake van verstroningen in de bedrijfsvoering

(basis: allen)

1 Nee
2 In enige mate
3 In sterke mate
4 Geen opgave

Aandeel verstoringen gelijk aan vorige meting

Drie op de vijf bedrijven geven aan dat er momenteel sprake is van verstoringen in de bedrijfsvoering, wat niet significant anders is dan in mei 2023. Een jaar geleden lag dat aandeel duidelijk hoger.

Acties om effect verstoringen te minimaliseren

(basis: momenteel sprake van verstoringen in de bedrijfsvoering)

Acties tegen effect verstoringen

Bedrijven met verstoringen in de bedrijfsvoering proberen het vaakst het effect van verstoringen te minimaliseren met zoeken naar nieuwe markten en prijsverhogingen. Alle resultaten verschillen niet wezenlijk van de voorgaande meting in mei 2023. Ten opzichte van een jaar geleden zien we dat meer bedrijven nieuwe markten zoeken en minder bedrijven prijsverhogingen en voorraden aanleggen noemen als acties om het effect van logistieke verstoringen te minimaliseren.

Acties	juli 22	sept 22	nov 22	jan 23	mrt 23	mei 23	juli 23
Nieuwe markten zoeken	24%	26%	23%	29%	39%	39%	33%
Prijsverhogingen	50%	54%	53%	51%	54%	38%	33%
Nauwere/andere samenwerking/nieuwe spelers	22%	17%	21%	15%	18%	23%	25%
Actief HR beleid	16%	21%	17%	20%	17%	23%	23%
Voorraden aanleggen	41%	43%	33%	28%	26%	21%	19%
Overstap nieuwe leveranciers	23%	23%	23%	21%	22%	19%	19%
Investeren in digitalisering en IT	15%	17%	17%	18%	16%	18%	14%
Samenwerken met bedrijven uit andere ketens	9%	8%	7%	13%	6%	18%	13%
Supply chain verleggen	11%	15%	15%	14%	14%	5%	12%
Scenarioplanning toepassen	10%	8%	11%	9%	8%	4%	12%
Andere producten verhandelen	9%	12%	10%	13%	11%	14%	10%
Robotisering	8%	6%	6%	10%	10%	8%	8%
Werken met een ad hoc of supply chain crisisteam	8%	8%	6%	7%	4%	5%	5%
Investeren in een ander businessmodel	2%	2%	3%	2%	4%	4%	1%

Verstoringen waarvan sprake is in de bedrijfsvoering

(basis: momenteel sprake van verstoring in de bedrijfsvoering)

Personeelstekort stabiel nr. 1 verstoring

Gevraagd aan bedrijven die last hebben van verstoringen in de bedrijfsvoering van welke verstoringen ze last hebben, zien we dat personeelstekort ongewijzigd op de nummer 1 positie staat. Het aandeel verschilt ook niet noemenswaardig per meting. Alle resultaten van juli 2023 verschillen niet wezenlijk ten opzichte van die van de vorige meting. Als we een jaar terugkijken, zien we nu meer bedrijven die aangeven te maken te hebben met afnemende vraag en overheidsmaatregelen algemeen. Ten opzichte van juli 2022 noemen minder bedrijven hoge energieprijzen/stroomtekort, gebrek aan grondstoffen, verstoringen in de logistiek, tekort aan verpakkingsmaterialen, coronamaatregelen en niet kunnen reizen.

Verstoring	nov	jan	mrt	mei	juli
Personeelstekorten/arbeidsmarkt	53%	49%	53%	57%	60%
Oplopende personele kosten vast	36%	42%	42%	47%	38%
Afnemende vraag	23%	24%	23%	30%	31%
Hoge energieprijzen/stroomtekort	53%	54%	40%	31%	24%
Onvoorspelbare vraag	23%	28%	25%	23%	21%
Overheidsmaatregelen in het algemeen	19%	13%	13%	15%	21%
Gebrek aan grondstoffen	38%	36%	29%	15%	19%
Oplopende personele kosten flexkrachten	18%	20%	20%	29%	17%
Verslechtering betalingsgedrag	12%	14%	10%	15%	17%
Ziekteverzuim	22%	23%	24%	18%	16%
Logistiek	35%	28%	17%	14%	15%
Oorlog(sdreiging)	22%	19%	14%	12%	12%
Financiering	8%	7%	6%	8%	12%
Teruglopende vakkennis binnen bedrijf	16%	14%	10%	14%	10%
Sancties/ export controle/dual use	13%	9%	6%	7%	8%
Onduidelijke douane-procedures	10%	7%	8%	10%	7%
Natuurrampen	1%	1%	3%	3%	4%
Explosieve toename vraag	3%	4%	5%	2%	3%
Chipstekorten	10%	8%	5%	1%	3%
Hacking/cybersecurity issues	3%	3%	3%	4%	2%
Onbetrouwbare IT systemen	3%	3%	1%	3%	1%
Te kort aan verpakkingsmaterialen	9%	6%	5%	3%	1%
Non tarifaire maatregelen	1%	0%	1%	1%	1%
Overheidsmaatregelen vanwege corona	4%	2%	3%	0%	1%
Niet kunnen reizen	3%	3%	3%	0%	0%

VERSTORINGEN 2/2

Verstoringen in logistiek

(basis: momenteel sprake van logistieke verstoringen in de bedrijfsvoering)

Weinig verschillen in verstoringen logistiek

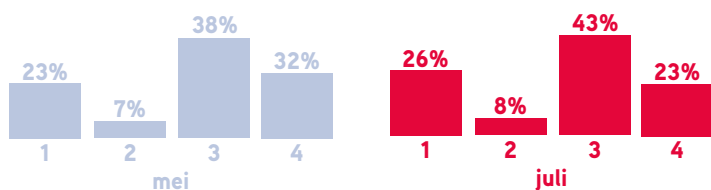
Omdat het aantal respondenten dat deze vraag in juli 2023 nog voorgelegd kreeg laag is (19), zijn alle verschillen met de vorige meting niet significant. Ten opzichte van een jaar geleden zien we alleen een significant lager aandeel voor issues rederijen en tekort aan verpakkingsmaterialen.

Verstoring	nov	jan	mrt	mei	juli
Levertijden	59%	65%	65%	46%	63%
Tekort aan logistiek personeel	24%	32%	31%	27%	42%
Weg: chaffeurstekorten, congestie	31%	28%	35%	23%	42%
Issues rederijen	55%	37%	54%	18%	26%
Gebrek aan opslag	20%	23%	19%	5%	21%
Beperkte capaciteit lijndiensten luchtvracht	9%	5%	4%	0%	5%
Problematiek met infrastructuur binnenvaart	5%	5%	0%	0%	5%
Tekort aan verpakkingsmaterialen	12%	8%	23%	6%	1%
Problematiek met kustwerken	35%	5%	0%	0%	0%
Trein: capaciteit, reparaties schade	2%	0%	0%	0%	0%

Meeste impact verstoringen

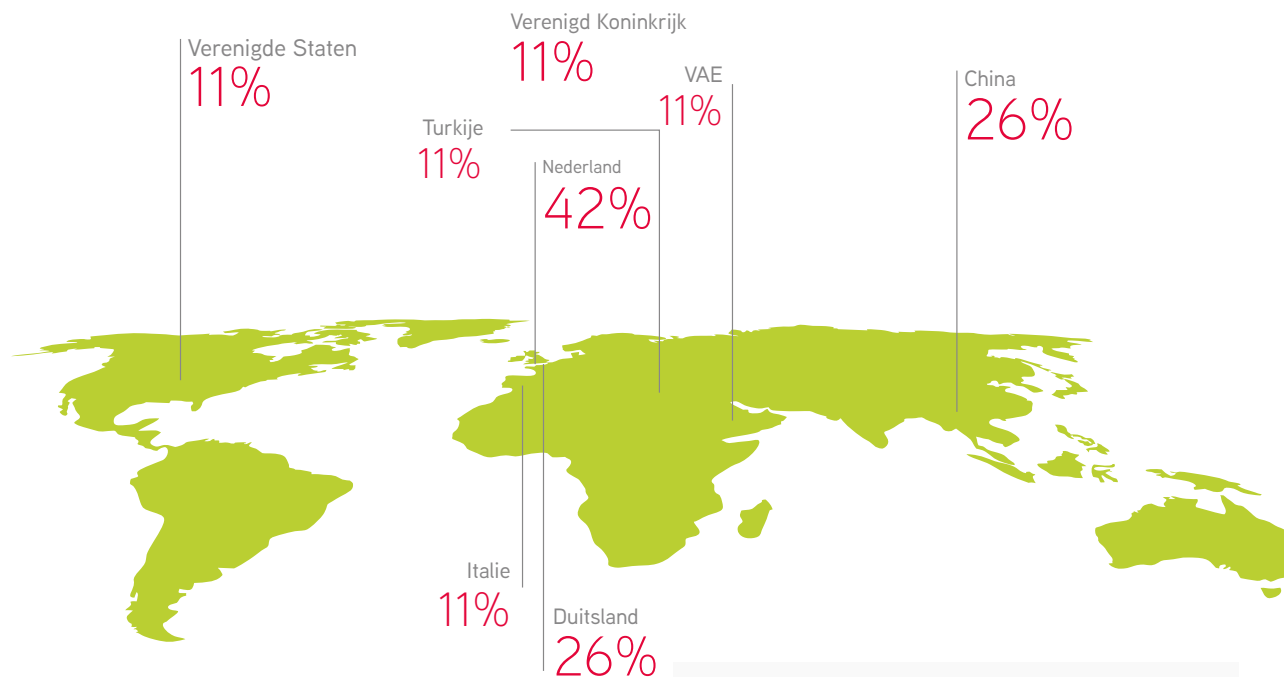
(basis: momenteel sprake van verstoringen)

- 1 Export
- 2 Import
- 3 Beide ongeveer gelijk
- 4 Geen opgave

Impact verstoringen gelijk aan vorige meting

Volgens 51% van de respondenten van bedrijven die verstoringen ervaren in de bedrijfsvoering hebben de verstoringen impact op de import en in 69% van de gevallen (ook) op de export. Dat verschilt niet van de vorige meting, maar wel van die van een jaar geleden, toen import en export veel dichter bij elkaar zaten qua impact.

Top landen met verstoringen goederenstromen

(basis: noemt logistiek als verstoring in de bedrijfsvoering)

Maand	jan	mrt	mei	juli
Nederland	32%	15%	23%	42%
China	23%	31%	23%	26%
Duitsland	22%	12%	18%	26%
Verenigd Koninkrijk	22%	23%	18%	21%
Verenigde Staten	10%	27%	14%	11%
Italië	12%	4%	9%	11%
Turkije	0%	4%	9%	11%
VAE	0%	4%	9%	11%

Nederland op kop met logistieke verstoringen

Gevraagd aan bedrijven die logistieke verstoringen noemden als verstoring van de bedrijfsvoering in welke landen ze het meest verstoringen in de goederenstromen ondervinden, levert Nederland op als koploper. Gezien het lage aantal respondenten zijn alle verschillen met voorgaande metingen niet significant. In totaal zijn 21 landen genoemd met verstoringen in goederenstromen. De nummers 12 t/m 21 werden elk door 1 respondent genoemd.

VERWACHTE DUUR

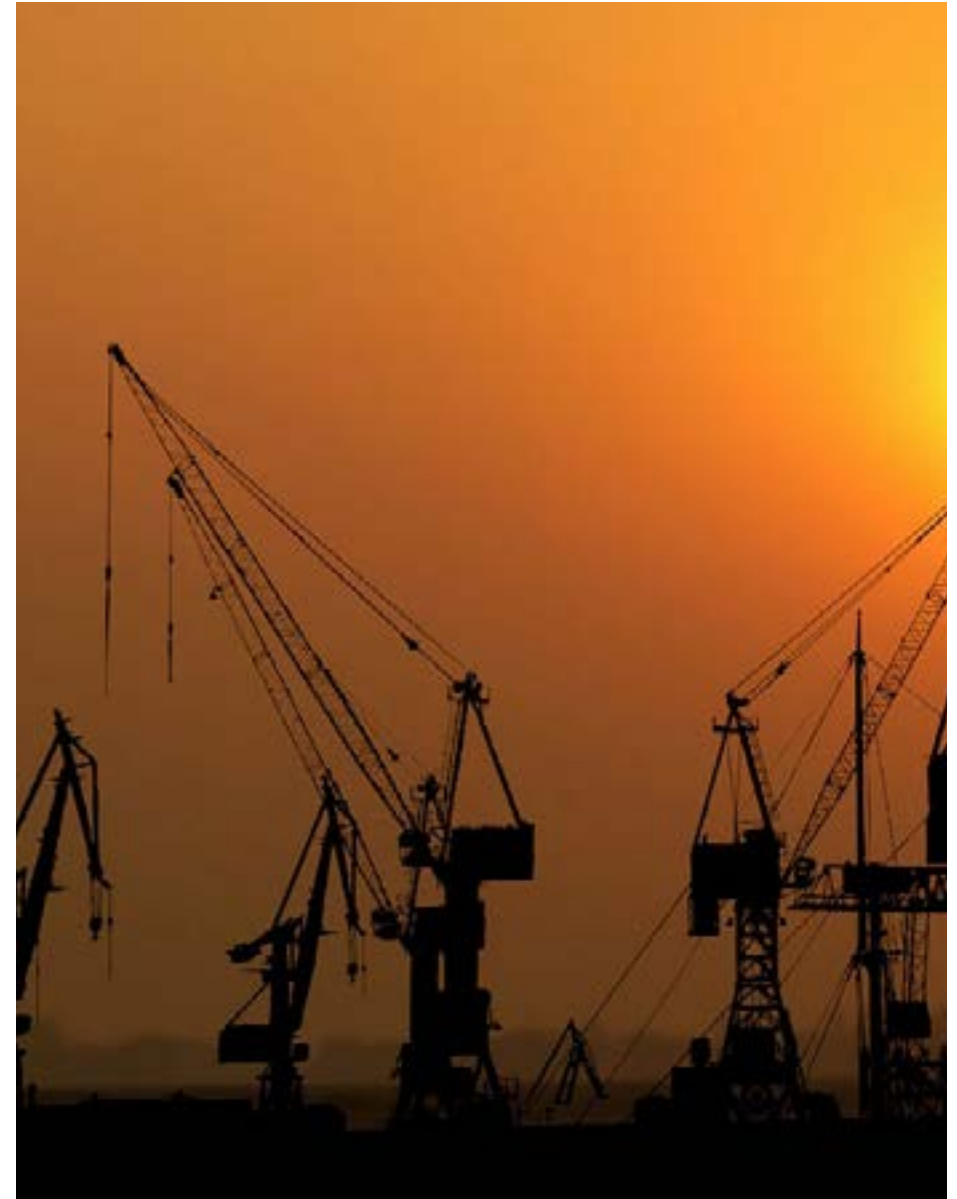
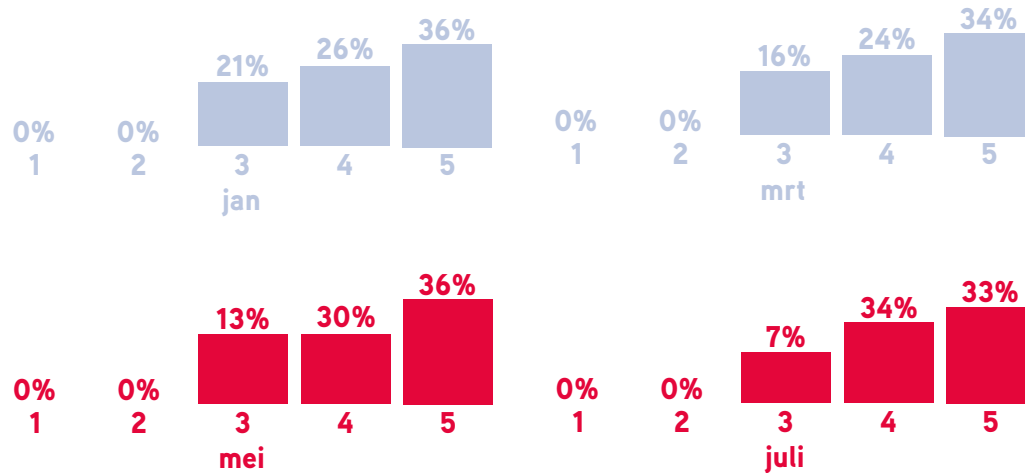
Verwachte duur verstoringen op de bedrijfsvoering

(basis: momenteel sprake van verstoringen op bedrijfsvoering)

- 1 Tot eind 2021
- 2 Tot in 2022
- 3 Tot in 2023
- 4 Tot na 2023
- 5 Geen opgave

Verwachte duur impact gelijk aan vorige meting

Net als bij de vorige metingen zien we dat een grote groep geen uitspraak durft te doen over de duur van de impact. Verder zien we dat er ten opzichte van de vorige meting geen wezenlijke verschillen zijn in de verwachte duur van de impact van de verstoringen. Ten opzichte van een jaar geleden is de verwachte duur wel duidelijk doorgeschoven. Toen verwachtte 21% dat het tot na 2023 zou duren, nu is dat 60% (tot in en na 2024).

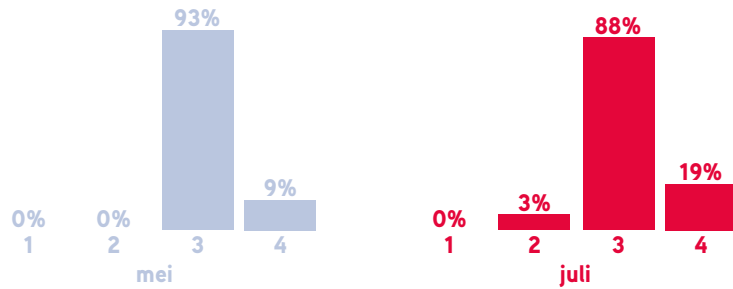

FINANCIËLE GEVOLGEN

Verandering betalingsgedrag afnemers door verstoringen

(basis: verstoringen zijn van invloed op betalingen afnemers)

- 1 Sneller
- 2 Op tijd
- 3 Later
- 4 Niet

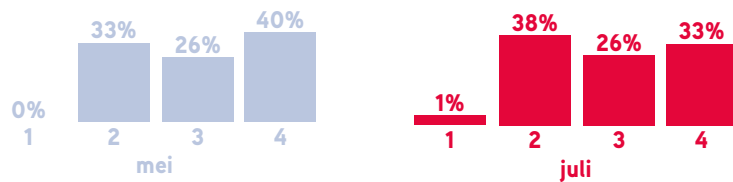
Later betalen blijft veruit meest genoemde effect

Aangezien het betalingseffect per afnemer verschillend kan zijn, konden respondenten meerdere antwoorden kiezen op de vraag welk effect de verstoringen hadden in het betalingsgedrag. Net als in de voorgaande metingen zien we dat in veruit de meeste gevallen latere betalingen aan de orde zijn. Alle resultaten verschillen niet noemenswaardig van de vorige meting en die van een jaar geleden.

Involed verstoringen op faillissementen

(basis: momenteel verstoringen in de bedrijfsvoering)

- 1 Positief
- 2 Niet
- 3 Negatief
- 4 Geen opgave

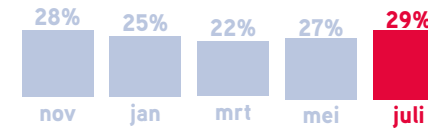

Involed verstoringen faillissementen gelijk

Van de drie op de vijf bedrijven die aangaven dat er sprake was van verstoringen in de bedrijfsvoering denkt 29% dat de verstoringen een negatieve invloed zullen hebben op faillissementen in de sector, wat neerkomt op een negatieve verwachting bij 17% van het totaal aantal ondervraagde bedrijven. Volgens bijna twee op de vijf bedrijven waarbij sprake is van verstoringen zal het geen invloed hebben en een derde van de respondenten kan er geen uitspraak over doen. Ten opzichte van alle voorgaande metingen zien we geen significante verschillen.

Geeft aan dat verstoringen invloed hebben op betalingen afnemers

(basis: momenteel sprake van verstoringen in de bedrijfsvoering)

Involed verstoringen op betalingen gelijk

29% van de bedrijven waar momenteel sprake is van verstoringen in de bedrijfsvoering geeft aan dat deze verstoringen invloed hebben op betalingen van de afnemers, wat neerkomt op 17% van het totaal aantal bedrijven. Dat is niet wezenlijk anders dan alle vorige metingen. In maart 2023 leken we op weg naar een daling van dit aandeel, maar sinds mei 2023 zitten we weer op het niveau van de meting voor maart 2023.

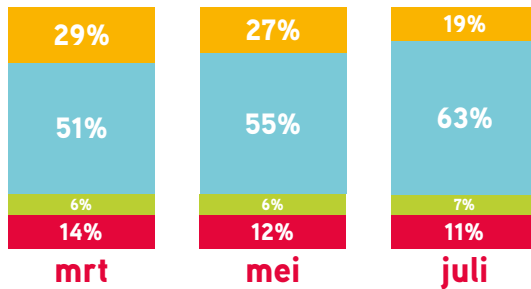

PERSONELE ONTWIKKELINGEN 1/2

Ontwikkeling ziekteverzuim ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

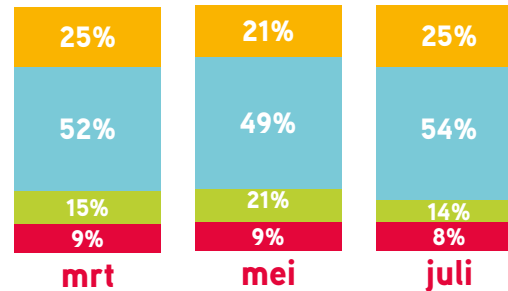
Ziekteverzuim minder vaak toegenomen

Ruim drie op de vijf bedrijven geven aan dat het ziekteverzuim ten opzichte van vorig jaar onveranderd is. Bij 19% van de bedrijven ligt het ziekteverzuim wel hoger. Alle resultaten verschillen niet van de voorgaande meting maar wel ten opzichte van die van een jaar geleden, toen meer bedrijven aangaven dat het ziekteverzuim was toegenomen en minder bedrijven aangaven dat het ziekteverzuim gelijk was aan een jaar geleden.

Ontwikkeling aantal werknemers ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

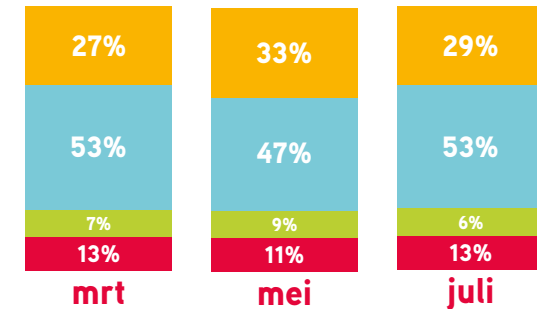
Aantal werknemers gelijk

Een kwart van de bedrijven geeft aan dat het aantal werknemers ten opzichte van vorig jaar is toegenomen en circa een op de zeven geeft aan dat het is afgenomen. Voor de meeste bedrijven is het aantal werknemers gelijk gebleven. Ten opzichte van alle voorgaande metingen zien we geen noemenswaardige verschillen op dit punt.

Ontwikkeling aantal vacatures ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

Aantal vacatures gelijk

Circa drie op de tien bedrijven hebben momenteel meer vacatures open staan dan een jaar geleden. Een bescheiden aandeel heeft het aantal zien afnemen en iets meer dan de helft van de bedrijven staat er op dit punt hetzelfde voor als een jaar geleden. Alle resultaten verschillen niet wezenlijk van de metingen tot en met november 2022. Daarvoor lag het aandeel bedrijven dat aangaf dat het aantal vacatures was toegenomen hoger.

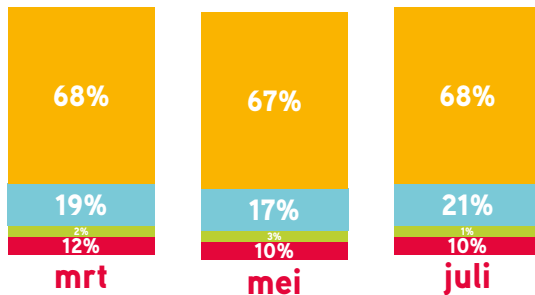

PERSONELE ONTWIKKELINGEN 2/2

Ontwikkeling personele kosten ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

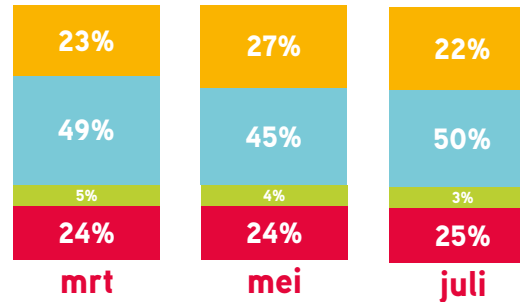
Stijging personele kosten alleen anders in januari

Voor circa twee op de drie bedrijven zijn de personele kosten gestegen ten opzichte van een jaar geleden. Alleen in januari 2023 lag dat aandeel wezenlijk hoger.

Ontwikkeling mismatch vraag en aanbod ten opzichte van een jaar geleden

(Basis: allen)

- 1 Toegenomen
- 2 Onveranderd
- 3 Afgenomen
- 4 Geen opgave

Ontwikkeling mismatch onveranderd

Volgens ruim een vijfde van de bedrijven is de mismatch tussen vraag en aanbod momenteel groter dan een jaar geleden. De helft van de bedrijven is van mening dat er op dit punt niets is veranderd. De resultaten van juli 2023 zijn niet noemenswaardig anders dan in mei 2023, maar het aandeel dat aangeeft dat de mismatch is toegenomen, ligt wel lager dan een jaar geleden.

